

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sž/1/2016
Identifikačné číslo spisu:	9016898592
Dátum vydania rozhodnutia:	03.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:9016898592.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Centrum ekologických informácií, so sídlom 811 03 Bratislava, Suché Mýto č.19, zastúpený: Bardač, s.r.o., so sídlom 811 04 Bratislava, Búdková č. 4, proti žalovanému: Obec Bátka, so sídlom 980 21 Bátka, o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia žalovaného, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. januára 2014, č.k. 23 S/142/2013-33, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 23 S/142/2013-33 zo dňa 28. januára 2014 p o t v r d z u j e.

Žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Banskej Bystrici podľa § 104 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) konanie o preskúmanie zákonnosti fiktívneho rozhodnutia zastavil z dôvodu, že konaniu a rozhodnutiu vo veci bránila neodstrániteľná prekážka. Žalobca sa domáhal preskúmania zákonnosti fiktívneho prvostupňového rozhodnutia žalovaného, ktoré malo byť žalobcovi doručené dňa 09.03.2013, ako aj druhostupňového fiktívneho rozhodnutia, ktoré malo byť žalobcovi doručené dňa 07.04.2013. Žalobca požiadal žalovaného ako povinnú osobu podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z.z.“) e-mailom zaslaným dňa 22.02.2013 o sprístupnenie viacerých informácií, ktoré má žalovaný k dispozícii.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žiadosť žalobcu obsahovala zaručený elektronický podpis, pričom žalovaný nemá zriadenú elektronickú podateľňu, a preto nemal možnosť technicky komunikovať so žalobcom. Žalovaný nemal možnosť prílohu doručovanú mu do počítača otvoriť a poznať jej obsah. Národný bezpečnostný úrad vedie zoznam elektronických adries umiestnenia elektronických podateľní orgánov verejnej moci, ktorý zverejňuje na svojom webovom sídle (§ 10 ods. 2 písm. p/ zákona č. 215/2002 Z.z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ďalej len zákon č. 215/2002 Z.z.) a žalovaný, podľa tohto zoznamu, nemá

zriadenú elektronickú podateľňu. Doručovanie elektronických podaní na neexistujúcu elektronickú adresu, ktorá je odlišná od bežne používanej v internetovom styku, nemá právne účinky doručenia a takéto doručenie nemohlo vyvolať začatie konania podľa zákona č. 211/2000 Z.z. Žalobca síce podanie zaslal elektronicky, ale technicky nevykonateľným spôsobom. Doručenie len tela e-mailu nemožno považovať za doručenie žiadosti. V súlade s § 14 ods. 4 zákona č. 211/2000 Z.z. žiadosť o poskytnutie informácií je podaná až dňom, keď bola oznámená povinnej osobe príslušnej vo veci konať. Ak žalovaný nemal možnosť poznať obsah žiadosti, nedošlo k podaniu žiadosti zákonným spôsobom, t.j. nemohlo dôjsť ani k začatiu konania o poskytnutie informácií. Ak nedošlo k začatiu konania o poskytnutie informácií, nezačala plynúť ani lehota na vybavenie žiadosti, a preto nemôže platiť ani právna domnienka, že existujú fiktívne rozhodnutia podľa § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z., t.j. neplatí fikcia, že povinná osoba v správnom konaní vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu. Tým, že nenastala fikcia vydania rozhodnutia, neexistuje rozhodnutie napadnuté žalobou, a preto nie je ani daný predmet súdneho prieskumu.

II.

Proti uzneseniu krajského súdu podal právny zástupca žalobcu odvolanie a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 23S/142/2013-33 zo dňa 28. januára 2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že žalobca pripojil k svojej žiadosti viaceré prílohy, z ktorých vyplýva, že svoju žiadosť žalovanému podal. Žalobca, resp. jeho právny zástupca má k dispozícii e-mailovú schránku s konkrétnymi podaniami podpísanými zaručeným elektronickým podpisom, ktoré odosielať žalovanému na vybavenie. Tieto súbory boli žalovanému doručené. Ak by žalobca dostal priestor na pojednávaní, mohol to preukázať konajúcemu súdu priamo nahliadnutím do danej e-mailovej schránky. Konajúci súd by sa priamo mohol oboznámiť aj so znením podaní zaslaných daných e-mailom žalovanému, ak mal pochybnosť o pravosti ich tlačenej verzie. Prípadne v rámci plnej jurisdikcie (§ 250i ods. 1 O.s.p.) by bolo možné vyhotoviť v rámci znaleckého dokazovania napr. hašovacou funkciou príslušným programovým vybavením tzv. digitálny odtlačok podania (súborov) odosielať žalobcom, ako aj digitálny odtlačok príloh, pripojených k e-mailu so žiadosťou žalobcu. Po vypočítaní oboch týchto odtlačkov by bolo zrejmé, že oba súbory (t.j. tak súbor odoslaný e-mailom žalobcom, ako aj súbory prijaté žalovaným v e-mailovej schránke) majú totožný digitálny odtlačok vyhotovený hašovacou funkciou, čo by bolo vylúčené, ak by išlo o rôzne súbory. Tiež by bolo zrejmé, že tieto súbory sú aj obsahovo zhodné s prílohami pripojenými k žalobe. Záver krajského súdu o neexistencii podanej žiadosti preto považuje žalobca za predčasný.

Žalobca je toho názoru, že svoju žiadosť doručil a podal žalovanému zákonom stanoveným spôsobom. Ustanovenie § 14 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. spočíva v znížení formálnosti podaní podávaných povinným osobám podľa zákona č. 211/2000 Z.z. Toto ustanovenie predstavuje zjednodušenie podávania žiadostí povinným osobám a odstránenie všetkých formálnych obmedzení pri podávaní žiadostí. Z toho dôvodu zákon č. 211/2000 Z.z. umožňuje podanie žiadosti povinnej osobe aj akýmkoľvek technicky vykonateľným spôsobom, čo § 14 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. aj explicitne uvádza. Prijímanie podaní podpísaných zaručeným elektronickým podpisom je pre žalovaného technicky vykonateľný spôsob prijatia podania. Žalovaný je totiž obcou a z tohto dôvodu napr. vykonáva na úseku stavebného konania prenesený výkon štátnej správy. Žalovaný je teda správnym orgánom a to aj na iných úsekoch štátnej správy a samosprávy. Ako správny orgán je preto v zmysle § 19 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len správny poriadok) žalovaný povinný prijímať podania zaručeným elektronickým podpisom. Pre žalovaného predstavuje doručenie podania elektronickou poštou podpísanou zaručeným elektronickým podpisom technicky vykonateľný spôsob, pretože z jeho vlastnej činnosti správneho orgánu mu takáto povinnosť vyplýva z § 19 ods. 1 správneho poriadku. Podaná žiadosť preto vyvolávala tie právne účinky, aké vyvoláva riadne podaná žiadosť so všetkými zákonom stanovenými náležitosťami. Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) vyplýva, že ak je súčasťou zákonného ustanovenia úprava prípustných druhov podaní účastníka konania, vyplýva z toho danému orgánu verejnej moci povinnosť vytvoriť si podmienky pre prijímanie daného druhu podania. Ak teda zákon umožňuje podať účastníkovi konania elektronické podanie podpísané zaručeným elektronickým

podpisom, vzniká orgánu verejnej moci povinnosť vytvoriť si podmienky na prijímanie takých podaní. Aj bez zriadenia elektronickej podateľne je možné oboznámiť sa s podaním podpísaným zaručeným elektronickým podpisom. Poukázal na rozhodnutia ústavného súdu sp.zn. II. ÚS 150/08-102 zo dňa 24.06.2008, I. ÚS 290/08, II. ÚS 93/08, II. ÚS 66/08, III. ÚS 204/2010, I. ÚS 291/08, IV. ÚS 33/08, II. ÚS 151/08, II. ÚS 145/08, II. ÚS 67/08. Nemôže byť na ťarchu žalobcu, že žalovaný si nevytvoril príslušné podmienky na prijímanie podaní, ktoré by mal vedieť prijímať. Na prijatie podaní podpísaných zaručeným elektronickým podpisom žalovanému úplne postačuje pošta a prostriedok na overenie elektronického podpisu. Medzi tieto prostriedky patria napr. softvérové programy na overovanie platnosti zaručeného elektronického podpisu a čítanie dokumentov takýmto podpisom podpísaných. Zoznam týchto prostriedkov na overenie elektronického podpisu je zverejnený na webovom sídle Národného bezpečnostného úradu, pričom v súčasnosti ide o 18 softvérových produktov, spomedzi ktorých sú niektoré bezplatne prístupné na internete. Žalovaný teda nemusel mať automatizovanú elektronickú podateľňu, pretože mu postačoval niektorý z dostupných 18 softvérových produktov, schválených Národným bezpečnostným úradom.

Na záver žalobca uviedol, že žalovaný má povinnosť prijímať podania podpísané zaručeným elektronickým podpisom, a preto pre žalovaného doručenie žiadosti žalobcu podpísanej zaručeným elektronickým podpisom predstavuje technicky vykonateľný spôsob podania žiadosti. Doručenie žiadosti technicky vykonateľným spôsobom je postačujúce pre vyvolanie tých účinkov, ktoré vyvoláva riadne doručená žiadosť o sprístupnenie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. Takúto žiadosť mal žalovaný vybaviť zákonom predpokladaným spôsobom. K tomu však nedošlo, čo malo za následok vydanie fiktívnych rozhodnutí podľa § 18 ods. 3 a § 19 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z.z.

III.

Žalovaný k podanému odvolaniu uviedol, že trvá na pôvodnom vyjadrení. Úmyslom žalobcu, je podľa jeho názoru, jednoznačné finančné poškodzovanie obce.

IV.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca odvolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 23S/142/2013-33 zo dňa 28. januára 2014 uznesením sp. značka 4SŽi/24/2014 zo dňa 5.mája 2015 odmietol, keďže podľa obsahu predloženého spisu krajského súdu, dospel k záveru, že žalobca odvolanie podal elektronicky a oneskorene.

Ústavný súd Slovenskej republiky vydal v predmetnej veci Nález č. III. ÚS 522/2015-40 dňa 8. decembra 2015, bez vyjadrenia senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a rozhodol tak, že zrušil predmetné uznesenie Najvyššieho súdu SR.

Následne bola predmetná vec zapísaná na Najvyššom súde SR pod spisovú značku 4SŽi/1/2016.

Najvyšší súd prípisom zo dňa 19. februára 2016 požiadal krajský súd, aby obratom doplnil do spisu Krajského súdu v Banskej Bystrici obálku, v ktorej malo byť podľa záverov obsiahnutých vo vyššie uvedenom náleze Ústavného súdu SR, zaslané prvostupňovému súdu odvolanie, keďže z prezentačnej pečiatky na l.č.36 nevyplýva poznámka, že podané odvolanie žalobcu bolo na súd doručené poštou a uvedená obálka sa v spise krajského súdu nenachádzala.

Po doplnení spisu krajským súdom bolo z úradného záznamu na l.č. 69, spísaného vyššou súdnou úradníčkou Mgr. A. F. zistené, že predmetná obálka bola podaná na Pošte Prešov I. dňa 24. februára 2014. Z kópie obálky nebolo možné jednoznačne dátum podania zásielky na poštu, zistiť.

V.

Na podklade uvedeného pristúpil najvyšší súd k rozhodnutiu o podanom odvolaní žalobcu.

V priebehu odvolacieho konania Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením č.k. I. ÚS 260/2014-14 zo dňa 21.05.2014 vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7SŽi/7/2013 z 27. novembra 2013 rozhodol, že sťažnosť Centra ekologických informácií, Suché mýto 19, Bratislava odmieta ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd v rozhodnutí uviedol:

„Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení je napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu aj náležité odôvodnené. Najvyšší súd vo svojom uznesení sp.zn. 7SŽi/7/2013 z 27. novembra 2013 právne vyčerpávajúcim a ústavne súladným spôsobom zdôvodnil, prečo a na základe akých právnych úvah sa nestotožnil so sťažovateľom predostretou argumentáciou, a predovšetkým prečo dospel k záveru, že „... žalovaný nezačal konanie o poskytnutie informácií a ani ho začať nemohol ... teda nenastúpila fikcia, že povinná osoba vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu“. Je teda zrejmé, že najvyšší súd oprel svoje závery o konkrétne zákonné ustanovenia príslušných právnych predpisov, a to predovšetkým zákona č. 215/2002 Z.z. o elektronickom podpise a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vychádzajúc pritom z príslušných ustanovení zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Zhodnotiac intenzitu možného zásahu do sťažovateľom označených práv sa musí aj ústavný súd stotožniť so záverom najvyššieho súdu, podľa ktorého „Na webovej stránke Národného bezpečnostného úradu, ktorý vedie zoznam elektronických podateľní orgánov verejnej moci podľa § 10 ods. 2 písm. p/ zákona o elektronickom podpise súd zistil (a mohol tak urobiť aj žalobca, ktorého zastupujú a aj v konaní pred orgánmi obce zastupovali osoby s právnickým vzdelaním, ktoré sú aj počítačovo gramotné), že žalovaný je orgánom verejnej moci, ktorý nemá zriadenú elektronickú podateľňu a ani mu zákon neukladá povinnosť takúto podateľňu zriadiť.“, k čomu dodáva, že tejto skutočnosti si bol, resp. mohol byť sťažovateľ za aktívnej pomoci svojho právneho zástupcu vedomý už na začiatku samotného konania podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám, a ústavnému súdu ani nepredložil taký dôkaz, z ktorého by vyplývalo, že nemohol požiadať o požadované informácie iným technicky prijateľným spôsobom.“

Senát najvyššieho súdu konštatuje, že vec, ktorá je predmetom tohto odvolacieho konania je druhovo totožná s vecou v uznesení sp.zn. 7SŽi/7/2013 z 27. novembra 2013, a právny názor najvyššieho súdu po právnom teste ústavnosti možno považovať za druhovo záväznú konštantnú judikatúru, ktorú už ďalej nie je potrebné zdôvodňovať. S poukazom na uvedené najvyšší súd podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. uznesenie potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a žalobcovi ich náhradu nepriznal, pretože v odvolacom konaní nemal úspech.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.